

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 7.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 2 April 1909.

Expedition: Kammakaregatan 6.

Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonspris 20 öre pr petitråd.

29 Årg.

Fredrik Pacius.

Ett hundraårsminne.

En tid af hundra år har nyligen förgått sedan tondiktaren af »Suomis sång» kom till världen. Vi vilja därför hedra hans minne med erinringen om hans lif och verk, äfven meddelande den hos oss liksom i Finland så högt värderade tonsättarens bild.

Fredrik Pacius, den högre musikens grundläggare i Finland, föddes den 19 mars 1809 i Hamburg, där hans föräldrar, vinhandlaren Louis Pacius och Maria Margareta Schumacher voro bosatta. Af dessa var han bestämd för handelsyrket, men hans böjelse för musik och skön konst, äfven målning och poesi, framträdde så tydligt, att han, på inrådan af tonsättaren Methfes-

Fredrik Pacius.

sel i Hamburg, fick faderns tillåtelse att egna sig åt musiken och resa till Cassel för att utbildas sig under ledning af den store violinmästaren och komponisten Ludvig Spohr. Dennes upphöjda personlighet och fina violinspel utöfvade också ett outplånligt inflytande på Pacius och hans konst. I tre år (1824—27) stannade han i Cassel och studerade där komposition för den utmärkte M. Hauptmann. Han kunde nu börja konserter i Tyskland och i sin hemort, utmärkande sig särdeles genom sitt spel i Spohrs kvartetter och solokompositioner för violin. På en sådan konsert i Stralsund hörde honom en musikälskande äldre köpman från Sverige vid namn Flygarson, som förtjust öfver hans spel öfvertalade honom att följa sig till Stockholm. Dit

Sergei Kussewitzky.

Umberto Giordano.

anländ 1 maj 1828 blef han där mycket väl emottagen. Efter en konsert, besökt äfven af den musikaliska kronprinsen Oscar, erhöll han anställning som kammarmusikus och soloviolinist vid hofkapellet. I vår vackra huvudstad trufdes Pacius väl, bemöttes med vänskap af flere våra förnämsta musici, af en Crusell, Lindblad, Geijer m. fl., och tillbragte där sex lyckliga år af sin ungdom till 1834, då han efter K. V. Salgés död (1833) den 29 maj utnämndes till musiklärare vid Helsingfors universitet.

Hvad han gjort för den musikaliska bildningen och smakens höjande i Finland — säger en finsk biograf — kan icke med få ord sägas; de njutningsfulla stunder han beredt Helsingfors allmänhet kunna icke lätt uppräknas. Redan kort efter sin ankomst gaf han den 21 febr. 1835 sin första instrumental- och vokalkonsert, som sedermera efterföljdes af så många andra dylika de följande åren, med fyra musikoaréer om året, hvarvid alltid den bästa klassiska och moderna musik utfördes under hans ledning. Under det första tiotålet uppträdde han ofta själf som virtuos med sitt hänförande violinspel, exekverande dels Spohrs och andra mästares kompositioner, dels sina egna, såsom *Fantasi för violin* 1842 och *Konsert* 1845.

Han samlade alla musikaliska krafter omkring sig och bildade flere elever, i violinspel, såsom Otto v. Königslöw, R. v. Böningh, L. Borgström och senare C. J. Lindberg. Äfven större originalkompositioner af honom utfördes vid dessa konserter eller soaréer, såsom deklamatoriet *Die Weihe der Töne* första gången den 17 maj 1839 och sedan flera gånger, och *Tod im Tode* (1844), en *Zigenarkör* (1841), en *Festmarsch* (1842), utom en mängd af honom komponerade studentkvartett-sånger. Ännu mera bidrog han till att höja kärleken till musiken genom de symfonikonserter, hvilka under hans utmärkta ledning vidtogs 1845 och fortforo nära 10 år, sex hvarje år, vid hvilka de odödliga verken af Haydn, Mozart, Beethoven och Mendelssohn-Bartholdy med flere mästare blefvo utförda, äfvensom ett *Allegro maestoso* af honom själf (1850).

Icke nog därmed, de största konserter, till hvilkas åstadkommande, denna tid fordrades hela hans energi och utomordentliga förmåga, voro dock de »oratorier», den andliga musikens mästerverk, hvilka gäfvos mest på långfredagen eller vid påsktiden. Dessutom anförde han vid promotioner och andra högtider under de 35 år han var musiklärare vid universitetet.

De kompositioner, hvilka gjort honom mest populär och kär för finska hjärtan äro dels sången *Vårt land*, till J. L. Runebergs ord, som för första gången sjöngs vid studentfesten den 13 maj 1848, dels *Suomis sång* samt hans största och mödosammaste arbete

Kung Carls jagt, romantisk opera i 3 akter med text af Z. Topelius, hvarur fragmenter utfördes vid konserten den 18 mars 1851, hvarefter hela operan första gången uppfördes af endast amatörer den 24 mars 1852, och ännu åtta gånger efter hvarandra samma år. Uppförandet af denna opera väckte den största entusiasm och Pacii namn stod nu på höjden af sitt anseende inom Finland. Den storartade kompositionen åtnöt också hedern att blifva uppförd på K. Teatern i Stockholm, först år 1856 för fjorton fulla hus, och sedan 1860 vid Carl XV:s kröning. Sedermera har han fullständigt omarbetat och tillagt nya musiknummer i nyssnämnda opera, som nästan är ett nytt arbete, sådant det gifvits de senare åren 1875 och 1880 på svenska scenen i Helsingfors.

Hans andra dramatiska komposition är musiken till *Prinsessan af Cypern*, sorgespel i 4 akter efter motiv ur Kalevala af Z. Topelius, som gafs, äfven af amatörer, vid invigningen af nya teatern i Helsingfors den 28, 29 och 30 nov. 1860, äfven innehållande flera de skönaste sångstycken.*

Utom de stora sångkompositionerna har han ännu skrivit och utgifvit många allmänt kända och sjungna mindre stycken, såsom *Soldatgossen* (1858) och *Suomis sång*, mest likasom *Warnung vor dem Wasser* (de senare mycket sjungna af alla våra manskörer) m. fl. till ord af Runeberg, Topelius, F. Berndtson och E. v. Qvanten. Pacii musik är af ädlaste slag, liksom Runebergs poesi högstämnd och allvarlig, ren och varm, kärnfull och enkel tillika, nästan alltid bärande inspirationens prägel och talande till hjärtat; hans instrumentering är storartad och ofta beundransvärd.

Hans sista opera *Loreley* uppfördes för första gången den 28 april 1887 å Alexanderteatern i Helsingfors. Titelrollen Leonore utfördes af fru Engdahl på ett mycket förtjänstfullt sätt; öfriga roller innehades af frök. Lagermark, hr A. Ojanperä och en hr Scheitweier, enkom införskrifven från Tyskland för pfalzrefvens roll. De mindre rollerna utfördes af amatörer, och kören, nära 100 personer, bestod af musikkvänner och studenter. Musiken hade inöfvats och dirigerades af universitetets musiklärare R. Faltin, som till slut lyckades öfvervinna komponistens motvillighet att offentligt uppföra operan. Efter sista akten skedde stormande ovationer för maëstron, som syntes i avantscenen. »Vårt land» uppspelades, hela publiken instämde

*Jämte uvertyren till »Kung Karls jagt» gafs vid galaspektaklet under kejsarbesöket i Helsingfors med anledning expositionen derst. i juni 1876 å Nya (Svenska) teatern 1:a akten af denna opera i tillfällig bearbetning. Sångkrafterna voro då fru Engdahl, frökn. Wessler och Lagermark, hr Algot Lange och Jul. Saloman. Öfriga biträdande: frökn. Gurli Åberg, Frankenfelt, Byström, hr Fredrikson och Hillberg.

och entusiasmen var allmän. Operan berömdes i alla tidningar på platsen såsom storslagen och intressant i musikaliskt hänseende. Huru aktad och kär Pacius varit i Finland har bevisats af flera förutgångna hyllningar af honom, så vid hans 50:de födelsedag, äfvensom vid den 60:de år 1869, hvarefter han tog afsked från sin tjänst vid universitetet. Pacius har på äldre dagar tidtals vistats i sitt fädernesland, än i Dresden, än i Hamburg, men alltid åter känt sig dragen, till det nya hemlandet, vid hvilket han ock varit fästad med kära familjeband. Han gifte sig redan 1842 i Helsingfors med Nina Luzia Martin och hade med henne en son och två döttrar, den äldsta af dessa, Maria, en högst behaglig sångerska, var gift med Karl Collan, den bekante finske tonsättaren och skriftställaren, som afled den 12 sept. 1871. Pacius var sedan 1856 ledamot af Musikaliska akademien i Stockholm och blef samma år riddare af svenska Vasaorden, erhöill 1860 professorstitel och värdighet samt blef hedersdoktor 1877. Han afled i Helsingfors den 8 jan. 1891.

Sergei Kussewitzky.

I vårt förra nummer förebådade vi konserterandet af den ryske kontrabasvirtuosen Sergei Kussewitzky. Vi ha nu fått tillfälle att höra denne verkliga »enastående» konstnär, som i Vetenskapsakademiens hörsal gaf konserter den 22 och 26 mars, och vi kunna godt instämma med en tysk musiktidning, som efter hans nyligen inträffade uppträdande i Berlin yttrade om honom: »Hur Kussewitzky i kantilenan kommer tonen att sjunga, hur han i de högre lägena behandlar sin kontrabas så att man ofta tror sig höra en violoncell, hur han behärskar flageoletten och med utomordentlig lätthet bringar till gehör snabba passager och prydnader, det är någonting enastående.» Vackert erkännande vann han äfven vid nämnda konsert såsom komponist för sitt instrument genom sin Fiss-moll-konsert, som han då, liksom på sin första konsert här, utförde tillsammans med den äfven härstädes biträdande pianisten Fritz Lindemann. Hr Kussewitzkys uppträdande, adlas också af en nobel stillhet och anspråkslöshet.

Virtuoser på ett instrument af sådan kaliber som kontrabasen äro naturligtvis ganska sällsynta, och någon berömdhet i den vägen ha vi väl icke hört sedan den för tjugu år sedan aflidne Giovanni Bottesini lät höra sig på Kgl. operan bl. annat med en »Somnambula»-fantasi. Detta inträffade i oktober 1877 på en rätt märklig kon-

sert, ty utom kontrabasisten fick man då höra violinmästaren Wieniawski, pianovirtuosen Alfred Jaell samt den berömda sångerskan Artôt och hennes man Mariano Padilla. Under dessa sina konserter tillsammans med Wieniawski bjöd Bottesini i regeln på en af dennes kompositioner. Först spelade Wieniawski, sedan Bottesini precis samma stycke på sin kontrabas. På ett utmärkt instrument med något tunnare strängar än de vanliga och en stråke af särskild konstruktion kan man på kontrabasen åstadkomma violoncellens mjuka ton. Om Bottesini framstod med mera kraft och äfven humortz i sitt spel, så står honom Kussewitzky ej efter i behaglig ton och tekniskt mästernskap.

Sergei Kussewitzky är född d. 13 juni 1874 i Wyschni Wolotschek, guvernementet Twer i Ryssland. Fadern var musiker till yrket och sonen fick därför tidigt sysselsätta sig med musik. Hans anlag för komposition framträdde särskildt, och då han 1890 begaf sig till konservatoriet i Moskva efter erhållet stipendium, var hans afsikt att utbilda sig till komponist och kapellmästare. För stipendiaten fanns emellertid ingen annan plats ledig än i kontrabas-klassen, och så fick han börja med att studera däri. Hans lärare, professor Romboske uppteckte snart att Kussewitzky var en ungling för basfiolen i så hög grad, att denne i stället för att betrakta detta instrument som »ett nödvändigt ondt» snart sysselsatte sig därmed helt och hållet, sträfvande med all flit att göra sitt spel så konstnärligt som möjligt.

Redan fyra år senare uppträdde han utan föregående täflan i den kejsrerliga operans i Moskva orkester, där han från 1904 verkat som förste basviolist. Samma år utnämndes han till professor i kontrabas vid konservatoriet, hvilken plats han sedan lämnade för att helt och hållet ägna sig åt konserterande och komponerande. Utom sin konsert i Fiss-moll har han skrivit mindre stycken för kontrabas och gjort flera transkriptioner för instrumentet. Sedan Kussewitzky 1904 debuterade som solist på kontrabas, har han uppträdt i alla större städer i Europa, både på kontinenten och i England, öfverallt med utomordentlig framgång, och kritiken är ense om att hans spel nått höjdpunkten af allt hvad man hittills hört på basfiol. Hr Kussewitzky har äfven uppträdt som dirigent vid fasta orkestrar i utlandet med betydande framgång.

Vid sitt konserterande här spelade Kussewitzky på första konserten: Konsert A-moll, för kontrabas (m. piano) af egna kompositioner konserten i Fiss-moll samt »Chanson triste» och »Valse miniature», hvilken senare slog mycket an, samt Berceuse af Laska och Tarentella af Bottesini; å andra konserten spelade han Konsert, A-dur för kontra-

bas af Mozart, Konsertstycke af Ed. Stein och Max Bruchs »Kol Nidrei» samt af egna tonsättningar »Andante cantabile», »Humoresque» och »på begäran» den ofvannämnda valsen. Då vi nu omnämnt hans programnummer, må äfven pianistens, hr Lindemanns, solonummer anföras, hvilka på första konserten utgjordes af Bach: Præludium och fuga, C-moll; D. Scarlatti: Capriccio, Schumann: Des Abends, Aufschwung, Traumeswirren; på den andra: Mozart: Fantasi, D-moll och Scherzo, E-moll samt Wagner-Liszt: Spinnerlied ur »Den flygande Holländaren.»

Sergei Kussewitzky är icke allenast en stor konstnär, han är äfven storstad befordrade af sitt lands tonkonst. Genom rikt gifte, som det säges, har han blifvit en mäkta förmögen man och har förra året jämte sin maka upprättat en stiftelse »Det ryska musikförlaget», som har till ändamål att göra komponisterna oberoende af förläggarna och bereda dem ekonomisk själfständighet. Donationen belöper sig till icke mindre än en million mark. »Det ryska musikförlaget» har sitt säte i Berlin, dit prof. Kussewitzky nyligen inflyttat. De närmare bestämmelserna beträffande denna stiftelse ha vi nu ej utrymme att anföras.

Umberto Giordano

kompositören till »André Chenier», Kgl. teaterns nyhet.

Med det porträtt af kompositören till Kgl. teaterns nyhet »André Chenier», hvilket vi här infört i detta nummer, meddela vi, hufvudsakligen efter oss af vår korrespondent Anteros, jämte originalporträttet, benäget till-sända biografiska notiser, följande om tonsättaren och hans sceniska verk.

Umberto Giordano är född den 27 augusti 1867 i Foggia, hufvudstaden i provinsen med samma namn i sydöstra Italien och han har gjort sina musikaliska studier vid konservatoriet i Neapel. Efter att ha blifvit prisbelönt vid en af Milano-musikförläggaren Sonzogno's operatäflingar 1892 erhöill han samma år af täfningskommissionen i uppdrag att komponera operan *Mala vita*, sedermera omarbetad under titeln *Il voto*. Närmast efter denna följde *La regina Diaz*, uppförd i Neapel 1894. Med sin därefter framträdande opera *André Chenier* har han skapat sitt mest lyckade verk för scenen; det upplefde sin premiär i Milano 1906. Texten af Luigi Illica — för hvars innehåll vi redogjorde i förra numret — var ursprungligen bestämmd för Franchetti. Hans nästföljande opera *Fedora* med text efter Sardous liknämnda dram uppfördes likaledes först på La Scala-teatern i Milano 1898,

därefter kom 1903 *Siberia*, först på samma scen och sedan 1906 å Costanziteatern i Rom, *Marcella* 1907 (i Milano, etc.) med librett af Henr Cain. Om en ny opera af Giordano med titel »Festen vid Nilen», som uppgifvits skola gå öfver scenen i dessa dagar på Opéra Comique i Paris, ha vi ännu ej funnit några vidare meddelanden.

Några anteckningar rörande Pacius' ankomst till Finland.

I april 1833 afled i Åbo under en resa dåvarande musikläraren vid universitetet, K. V. Salgé. Tjänsten anslogs ledig på sedvanligt sätt, och inom utgången ansökningstid hade 5 sökande anmält sig. Af dessa uppställdes på förslag i första rummet »Läraren i Sångkonsten vid Gymnasium i Åbo Mucices Directeuren Johan Christopher Downer», i andra Studeranden Eric Johan Gestrin och i tredje rummet Kapellmästaren vid Viborgska infanteriregementet Gotthard Dieberg. De öfriga sökandena voro: läraren i teckningskonsten vid universitetet, Peter Adolf Kruskopf samt filosofiemästern Fredric Emelö. Den sistnämnde anförde hos vice kansler besvär öfver förslaget, hvilket besvär dock efter erhållet uttalande från konsistorium icke föranledde till någon åtgärd.

Af outredd anledning utnämndes ingen af de på förslag uppförda till musiklärare. I stället utfärdades i maj 1834 fullmakt för Fredrik Pacius å berörda tjänst. I fullmakten heter det: »art som Förste Kammar Musikus vid H. M. Konungens af Sverige Hofkapell F. Pacius hos mig (Tjänstförrättande Vice Kansler Alexander Thessleff) ansökt att vid återbesättande af nu ledigvarande Läraretjänsten i Musiken vid detta Kejsrerliga Universitet komma i åtanke och Pacius därjämte företedt trovärdiga mäns vitsord om dess skicklighet i berörda konst; alltså och med afseende härå har jag meddelst denna min Fullmakt velat utnämna och förordna honom Förste Kammar Musikus Pacius att vara lärare i musiken vid Kejs. Alexanders Universitetet i Finland med åtnjutande af denna tjänst enligt stat åtföljande Löneförmåner.»

Som här af synes hade Pacius ansökt tjänsten. Men detta var i ingen händelse på eget initiativ. Till hofkapellet i Stockholm, där Pacius då för tiden hade engagemang, hade en skrivelse härifrån afgått med förfrågan, huruvida någon af de där anställda musikerna vore hågad att flytta öfver till Finland och mottaga läraretjänsten vid universitetet. En Hamburgare, (också violinist) Elvers hade t. o. m.

särskildt blifvit anmodad, men, emedan hans fru var hemma från Sverige, lämnade han ogärna Stockholm och uppmanade i stället sin kamrat Pacius att resa. Denne gaf inom kort ett jakande svar, och företog nästan omedelbart en resa hitöfver för att taga förhållandena i närmare skärskådande.

Hvilka de personer voro, som här i Helsingfors, medvetna om de på förslag uppfördes ringa förmåga, ifrade för att få en dugande man till universitetamusiklärare och för den skull vidtogo de åtgärder som ofvan relaterats, är svårt att med bestämdhet afgöra. Professor Hällström, som var en af de anseddaste musikförståndige vid universitetet, hade, då förslaget af konsistorium upprättades, varmt uttalat sig för sökanden Downer, hvarför det knappt låter sig tänkas, att underhandlingarna öppnades från detta håll. Däremot veta vi att familjen *Borgström*, som då representerades främst af kommerserådet *Henrik Borgström*, åtnjöt stort anseende och utgjorde medelpunkten för stadens musikaliska intressen. Vi veta äfven, att Pacius under sin första resa hit var en kär gäst i det Borgströmska hemmet. Där spelade han såväl solo som kvartetter — naturligtvis af Spohr och Beethoven — och tillvann sig nya beundrare och vänner. — Måhända var det därför ur denna familj de impulser utgingo, hvilka hade Pacius hitkomst till följd. Vice kanslern Thessleff, som redan tidigare gjort sig känd såsom vän och gynnare af den musikaliska konsten, torde äfven härvid ha varit påverkad af inflytelser sådana som de nämnda, ty på annat sätt kan hans handlingssätt ej heller förklaras.

Om den nya musiklärarens utnämning underrättades universitetets dåvarande kansler, ministeratatssekreteraren Behbinder, genom en skrifvelse från vice kansler, daterad den 2 sept. 1834. Skrifvelsen lyder som följer:

»Till den ledigvordne musik Lärare Tjensten vid detta Kejs. Universitetet, har jag, med afseende å de af honom företedde Vitsord om dess utmärakta skicklighet antagit och förordnat förste Kammar Musikus vid Kong. af Sverige Hofkapell Fr. Pacius, hvilken äfven under en resa innevarande sommar härstädes tillvunnit sig alla kännares bifall. Men som någon Musiklärarellön icke är att tillgå och Pacius icke velat lämna dess förut innehafda fördelaktiga engagement utan någon ersättning, så får hos E. K. H. jag i und. hemställa om icke bemälda Pacius kunde utom åtnjutande af den ledige Dansmästare Lönen, till fyllnad i hvad som brister i dess öfrige Löneförhöllanden, ifrån den 1 sistl. Junii intill den 1 nästk. Maji, erhålla ett tillskott af 800 Rubel B:co ass. hvilka kunde af Publika Stipendiefonden utgå.»

Detta bref följdes af ett annat från kanslern till konsistorium med bifall till nämnda hemställan. Nu var således allt ställt så fördelaktigt som förhållandena det tillåto. Det förefaller, som om samtliga vederbörande anade tillfällets betydelse och därför hvar i sin stad bidrogo till den lyckliga utgången.

Pacius hade emellertid återvänt till Stockholm. Tjänsten vid universitetet handhades allt fortfarande af Gestrin, men då denne på hösten ånyo vidtalades heter det i konsistorieprotokollet, att detta skedde på grund af den ordinarie musiklärarens fortfarande bortovaro. Såsom af det föregående äfven framgått torde Pacius redan på hösten ämnat tillträda sin tjänst, ehuru han på grund af en eller annan orsak blifvit fördröjd och uppskjutit sin afresa till följande termin.

I början af februari 1835 öfverflyttade han definitivt till Finland. Kommunikationerna voro ej då lika bekväma som nu. Den resande måste åtfölja posten öfver haf, öar och fjärdar, ofta riskerande både egendom och lif. Den vägen kom också Pacius, men resans mödor kvarstodo länge i hans minne. Ännu på sin alderdom skall han ha berättat, huru han, på grund af det dåliga föret öfver Ålands haf, långa sträckor måste vandra till fots. — Den 14 februari installerades han utan ceremonier i sitt ämbete och aflade inför konsistorium tjänsteeden. Den i det närmaste tvååriga afsaknaden af ordinarie musiklärare vid universitetet var nu sålunda ersatt på ett sätt, som för landets tonkonst skulle blifva af den största betydelse.

(Finsk Musikrevy.)

Premiären af »Kung Carls Jagt»

AF PACIUS.

(Ur »Finsk Musikrevy».)

Tiderna växla hastigt och minnet är kort. Dock, vi skola ej därför vara orättvisa, glämma gångna dagars storhet för stundens. Låt oss ära den som äras bör, om han ock ej själf mera kan mottaga vår hyllning. Jag har ännu i friskt minne ett tillfälle, visserligen från mycket längesedan flydda tider — från mer än ett halft sekel tillbaka — då hänryckningen stod om möjligt än högre, då jublet svallade hejdlöst och alla erkände, att den dagen var den stora bemärkelsedag, då för första gången en *inhemsk* fullödig tonskapelse, ställd på *inhemsk* grund gick som opera öfver vår scen på vårt eget språk och utförd af endast *inhemska* förmågor.

Denna för det finska musiklifvet så betydelsefulla dag var den 24 mars 1852, då *Kung Karls Jagt* första gången uppfördes på stadens då enda Taliatempel, numera flyttadt och kalladt Folkteatern. Det var en dag, som af dem hvilka öfvervarat denna föreställning aldrig kan förgätas och som väl förtjänar antecknas af senare generationer, hvilka åtminstone ej böra förringa eller förneka dess betydelse.

Det gafs knappt någon familj inom stadens bildade kretsar, som ej skulle stått i något förhållande till detta företag, antingen som direkt medverkande i kör och orkester eller på annat sätt bidragande till företagets framgång. Alla dessa personer hade för sig och sina närmaste företrädesrättighet till biljetterna till premiären. Sålunda återstod nästan inga för andra än dem.

Man samlades i spänd förbidan. Logerna begynte fyllas af en elegant klädd publik — ända till sista platserna af stadens finaste societet. I orkestern sågos idel bekanta ansikten, nästan utelutande amatörer, tillhörande orkesterföreningen. Slutligen inträdde Pacius själf, — vår egen kärvordne Pacius, *Vårt Lands* odödlige tonsättare. Allas blickar riktades nu på honom. Oroligt såg han sig några gånger omkring, under det han nervöst skrufvade på sin nyaste, mest lockiga och minst röda peruk. Sedan mönstrade han med blicken om alla instrumenten voro på sin plats och om allt var i ordning att börja.

Redan någon gång hade, om än med årslånga mellanrum, vår goda stad gästats af tyska sällskap, som här uppfört flera af de då kända stora operorna. Men det hade dock alltid varit främlingar, sjungande på främmande språk främmande tonskapelser, hvilka ej kunde, så sköna de än voro, väcka den genklang i finska bröst, som det verkligt inhemska måste framkalla. Nu skulle vi få höra något sådant.

Det blef med ens en andlös tystnad i salongen, ty Pacius lyftade långsamt taktpinnen, musiken intonerade, uverturen började. I samma stund var det som om en elektrisk ström hade genomgått alla, som om en känsla af förståelse bemäktigat sig hvar och en, ty redan vid de första tonerna kände man, att man stod på egen grund, och fattade att dessa toner återgåfvo vårt eget själslif, återspeglade vårt folk, vårt land — ja, utgjorde ett stycke af vår historia. —

Ridån går upp. Scenen föreställer vårt eget hafsomkransade Åland, där den unge kung Karl och hans lysande hof landstigit för att i dess skogar söka sitt nöje i en munter jakt. Det är marknad, folket samlas att se på den kungliga ståten. Så kommer den vanliga, oundvikliga operaintrigen, som skall sammanbinda styckets olika parter och gifva det en dramatisk lösning.

På tiljorna framträda idel bekanta personer. — Vi känna dem alla, ty de tillhöra ju vår egen umgängeskrets, vi känna äfven af vår historia de personer de framställa. De förnämsta rollerna, Leonoras och Jonathans innehafvas af fröken Hanna Falkman, (sedan fru Brummer), och herr August Tavaststjerna, båda med präktiga, härliga röster, sympatiskt väsen och fint uppträdande. Den sparsamma änkedrottningen spelades af fröken Amanda

Törnroth, med en uppvaktande svit af hofdamer, bland vilka man såg den vackra konsulinnan Kiseleff (född Sirén), som skulle varit en prydnad för hvilket hof som helst. De förnämsta herrrollerna: grefve Horns utfördes af Viktor von Haartman (sedan senator, geheimeråd och landtmarskalk) — grefve Gyllenstjärnas af konsul (sedan kommerseråd) N. Kiseleff, och Reutercrantz af konsul (sedan statsråd) R. Frenczell. Bland Bondflickorna sjöngos solopartier af fröknarna Mellin, Lagus och Wasenius. I marknadsscenen uppträdde flera solister, bland dem den franska språklektorn Graeflé, förevisande en björn, med. kand. Lundman, som under hvarje föreställning nödgades hoppa och svettas i den tjocka björnpälssen. Den sextonårige Kung Karl, som ej hade något att sjunga endast deklamera, framställdes de par första gångerna af Adolf Wasenius (sedan dansk generalkonsul), samt därefter af den unga grefve Karl Mannerheim, då ännu ej blifven student. Många andra personer utförde biroller, men det skulle här blifva en för lång förteckning att uppräknas dem alla. Hela den medverkande personalen lärar uppgått till omkring etthundra personer, hvilka, när de voro samlade till de stora körerna, helt fyllde den ej stora scenen. På kostymer och uppsättning i öfrigt hade mycken omsorg nedlagts, men dekorationerna voro däremot ganska primitiva, dock hjälpliga. Man var den tiden ännu ej så alltför bortskämd i den vägen, och de motsvarade därför pretentionerna, liksom ock ekläreringen, då ännu bestående af de gamla oljelamporna. Man visste då ej af gas, än mindre af elektriskt ljus.

Ju längre stycket skred fram, desto högre steg entusiasmen, desto djupare blef förståelsen. När i andra akten Leonora sjöng balladen

»Och hafvets unga tärna
hon gick en kväll så varm» o. s. v.

steg hänryckningen till sin höjdpunkt, applåder dånade och sången måste bisseras.

Så kom till slut den mäktiga, gripande finalen, som ännu i denna stund efter mer än ett halft sekel fortfarande förblifvit lika populär och som, när den ljuder, aldrig förfelar att göra ett djupt intryck på den nationella känslan. Men då, första gången hörd, dirigerad af Pacius själf, uppstämmd af hundratals röster och ackompanjerad af en stark orkester, gjorde den ett intryck, som aldrig kan förgätas. Hvarje ton trängde till ens innersta och kom alla hjärtats fibrer att vibrera.

Denna oförgätliga föreställning var till ända, ridån föll ned öfver sista akten under dånande applåder i salongen. Alla de medverkande framropades gång på gång, och slutligen måste Pacius själf träda upp på scenen under ovationer som aldrig ville taga slut, för

att rörd och förlägen mottaga en lagerkrans. Då han stod där bugande och tackande för den allmänna hyllningen, fattades hela publiken af en gemensam känsla, alla reste sig, och plötsligt liksom påverkade af en elektrisk stöt, uppstämde publiken *Vårt Land*, och musiken ledsagade den. — Med afsjüngandet af *Vårt Land* var man den tiden mycket sparsam, den brukades då endast vid särdeles högtidliga tillfällen. Men nu bröt den oemotståndligt fram som en hyllningsgård åt kompositören själf.

En annan betecknande egenhet för tiden vill jag äfven i samband härmed påpeka, — frånvaron af all blomsterhyllning. Det var den tiden ett ännu okänt mod, och jag tror att man i hela staden då knappt kunnat få ihop blommar tillräckligt för enda bukett.

Efter representationens slut samlades hela publiken till ett mycket animeradt festgille på Societetshuset, dit alla de medspelande blifvit inviterade och där Pacius och Topelius voro de högt uppburna och firade hedersgästerna, åt hvilka dagens stora ära och triumf ägnades. Glädje, jubel och entusiasm rådde på alla håll. Högstämda tal och skålar tömdes för de bägge firade festföremålen, som af Topelius besvarades i lika höga ord, hvar på dagens bägge koryfeer lyftades af unga och kraftiga armar och fördes i gullstol ett par hvar kring salen. Därpå höll Topelius sitt stora, minnesvärda tal om musikens framtid i Finland och framhöll att denna dag blifvit en historisk dag, ty då hade den stora, gedigna musiken slagit fast rot i vårt land, — det var den höga tonkonstens födelsedag hos oss. Den skulle framdeles ej mera vara en främling, — ej heller blott ett nöje och tidsfördrif, en lyx blott, — den hade nu blifvit ett nationellt behof. Men därtill behöfdes ock en teater motsvarande den höga konstens värdighet, hvilket man ej kunde säga om det dåvarande rucklet, som bar namn däraf. Under intrycket af den stämning hans tal då väckte, framlades en teckningslista för ett nytt teaterhus af sten, och i den rådande entusiasmen tecknades genast en god del af det erforderliga beloppet.

A. R.

Fredrik Pacius.

Den 19 mars 1909.

Prolog vid svenska teaterns i Helsingfors
festföreställning.

Hur ljus var ej hans gärning och hur rik!
Han kom som främling och han blef vår egen,
han röjde marken och han sådde teger,
han skördade — och skörden vardt musik.

Ett muntert, lofvande musikgeni,
drog vandringsglad han en gång ut i världen.
Från hemmet tog sin gud han med på färden,
sin stråke och sin tyska melodi,

Han spelade för stora och för små,
och kungar bifall åt hans toner skänkte.
Han stämde sin fiol och log och tänkte:
»jag kan väl själf ett kungarrike få».

Men intet kungarrike utan strid!
Det visste han, men skydde inga faror.
Han kom, han blåste samman sina skaror —
och visst är, att han kom i rättan tid.

Han ville ärligt och han trodde gladt
och lärde oss att se som han och lifvas
af tanken att en tonkonst kunde trivas
bland drifvorna uti vår norrskensnatt.

Framför sitt notställ bittida och kväll
han stred och fäktade med sina körer,
han gjorde musiker af amatörer
och rangorkestrar af små skapell.

Allt landet genljöd af hans toners klang,
och det var ständigt fest i alla sinnen,
när mästaren steg fram och höjde pinnen
och förde an sin segrande fång.

Så bröt han mark för nya tidehvarf.
Ett land, af seklers tystnad öfverspunnet,
han fann — ett rike, åt musiken vunnet,
han lämnade de kommande i arf.

Hvar tid har sin egna lystringsord.
Till andra stämmor lyssnar nu vårt släkte.
Men han var den, som först sin trollstaf
sträckte
och framtvang toner ur vår frusna jord.

Och det var han, som lärde oss den sång,
som skänkt oss hopp i mörker och i tårar,
den sång, som städs bär bud om gyllne
vårar
och löftens mognad i vårt land en gång.

Hjalmar Procopé.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.

- Mars, 17, 30 Puccini: *Tosca*.
18 Puccini: *Madame Butterfly*.
19 Tschaiowsky: *Eugen Onegin*.
20 Foroni: *Advokaten Pathelin*.
Balett: *Dockféen*.
21, 25, 28 *Värmländingarne* (matiné).
21 Wagner: *Den flygande Holländaren*.
23 Mozart: *Don Juan* (Zerlina: fru Oscar).
24 Peterson-Berger: *Ran*.
25 Wagner: *Tannhäuser* (Wolfram hr Carl Lejdström, gäst; Elisabet, Venus en herdegosse: fru Schjerwen, frkn. Edström, Karlsohn; Tannhäuser, landtgreffen: herrar Nyblom, Wallgren; Walter, Bite-rolf, Henrik, Reinmar: hrr Malm Mandal, Ericson, Sjöberg).
26 4:de symfonikonserten, 1 Sinding: Symfoni, D-moll: 2 Natanael Berg: »Saul och David», »Eros' vrede», sånger för bariton (hr Forsell) och orkester; 3 Em. Sjögren, W. Stenhammar: sånger (frk. Hesse) med piano; 4 H. Alf-vén: »En skärgårdssågen», »Mid-sommarvaka» för orkester.
27 Humperdinck: *Hans och Greta*. Balett: *Dockféen*.
28 Wagner: *Tristan och Isolde*.
31 Puccini: *Bohème*.

Oscars-teatern.

- Mars, 17 Zuppé: *Fatinitza* (matiné).
 18—22 Helfrid Lambert: *Skatten*. Operett i 3 akter, svenskt original. Instrumenterad af H. Berens. (Beliza, Teresa, Pia Antonia: frkn Berentz, Falk, fru Rowe: Pepe, Pedrugo, Perugil, alkalden, algua-zilen, Ibrahim: hrr Schröder, Ullman, Ralf, Ringvall, Lund, Svensson).
 23—26 Clerice: *Flickorna Jackson*.
 25, 28 Lehar: *Den glada änkan* (matiné).
 21 Zuppé: *Farinelli* (matiné).
 22—31 Millöcker: *Tiggarestudenten*, operett i 4 akter af Zell och Gennée. (Palmatica, Laura, Bronislaw, Eva: fru Rowe, frkn Grünberg, Falk, fru Ringvall: von Richthofen: fru Ralf; Ollendorf, Wagenheim, Henrici, v. Rochow: hrr Ringvall, Fröling, Larson, Svendsen; Janicki, Simon Rymanowicz, Malakowski: hrr Svensson, Schwebach, Ralf; Pistol, Enterich: hrr Wickbom, Lund).

Musikal. akademien.

- Mars, 17 Konsert af fru Clary Morales. Biträdande ackompanjator: dir. Olallo Morales.
 23 Konsert-matiné af sångkören O. D. från Upsala. Dirigent: dir. Ivar Hedenblad.
 29 Konsert af pianisten Gunnar Ahlberg. Biträdande: Konsertmästare L. Zetterqvist.

Vetenskapsakademien.

- Mars, 22, 26 Konserter af kontrabasvirtuosen Sergei Kussewitzky. Biträdande pianist: hr Fritz Lindemann.
 23 Kompositionskonsert af hr Karl Wohlfart. Biträdande fruar M. Högberg, H. Munthe-Sandberg, frkn Inga Pettersson, Sigrid Taube, Elsa Lind, hr John Husberg.

K. F. U. K.-salen.

- Mars, 31 Tri-soaré af frk. Märtha Ohlson, hrr Sven Kjellström, Carl Lindhe. 1 Brahms: Trio, C-moll, op. 101; 2 Händel: Sonat för violin och piano, A-dur; 3 Duport: Sonat A-moll för violoncell och piano; 4 Dvorák: Trio Dumky, op. 90.

Som gäst på operan uppträdde vår förre operasångare Carl Lejdström den 25 mars med Wolframs parti i »Tannhäuser», utfördt på tyska. Emedan sångaren fortfarande var indisponerad gjorde sig rösten ej gällande med större kraft men verkade behagligt där den lydde sångarens intentioner. Publikens bifall intygade att den väl minnes sin förra gunstling. Gästspelet inskränkte sig till denna enda föreställning. Som Mimi i »Bohème» tog fröken Davida Hesse afsked af publiken och operan här, hvilken hon för längre tid nu lämnar. Den omtyckta sångerskan var hela aftonen föremål för den hjärtligaste hyllning, med rik blomstergård och otaliga framropningar, sist genom järnridån. Slutligen bekransades fröken Hesse af sin operakamrat hr Nyblom under publikens jubel. — 4:e symfonikonserten på ope-

ran under hr Järnefelts ledning inledes med Sindings D-moll-symfoni, senast utförd af Konsertföreningen i febr. 1905 under komponistens egen direktion. I april 1896 hade man förut fått höra den på en operakonsert. Symfonien är nästan allt jämt hållen i mörk färgton med kompakt orkester och liffull rytm. Efter denna följde ett par längre sångkompositioner med orkester af en hr Natanael Berg, som lär ha varit konservatorieelev. De framfördes mycket uttrycksfullt af hr Forsell och vittnade om god tonsättarförmåga, särskildt hvad orkesterackompanjemanget beträffar, som utmärkte sig för vacker instrumentering. Andra vokalnummer för aftonen voro sånger af Sjögren och Stenhammar, utförda särdeles vackert af fröken Hesse med hr Järnefelts utsökta ackompanjemang. Konserten avslöts med Hugo Alfvéns bekanta orkesterstycken, den mystiska »Skärgårdssågen», och den på svenska folkmelodier byggda, muntra rapsodien »Midsommarvaka», först gifna här sista mars 1905 på en tonsättarens egen konsert.

Oscarsteatern har bjudit på en till text och musik inhemsk operett, »Skatten», till hvars melodiska del fru Helfrid Lambert är tonsättarinna med hjälp af kapellm. H. Berens för instrumenteringen. Under de få gånger operetten gifvits ha vi ej haft tillfälle att taga notis om densamma. Teatern har sedan efter repriserna af »Flickorna Jackson» (1:a gång. i sept. 1908), »Glada änkan» och »Farinelli», återupptagit Millöckers underhållande operett »Tiggarestudenten», som väl återgifven nog håller sig länge uppe.

Af konserterna under mars ha vi att först nämna fru Clary Morales' »Romansafteon» den 17:de på Musikal. akademien. Programmet upptog äldre och nyare utländska, mest franska och tyska sånger af Mozart (aria ur »Idomeneo») Gluck, Purcell, Exaudet, Moncrif, César Franck, Debussy (3), Chopin (1), Brahms (2), Dvorák, Hugo Wolf och Rich. Strauss (2). Åhörarne voro, antagligen i följd af ett svårt yrväder konsertdagen, ej talrika men egnade rikt bifall åt fru Morales för hennes med sympatisk stämma smakfullt utförda sånger. En charmant drill må särskildt påpekas. Rösten föreföll i denna lokal stundom något svag. Ett utsökt ackompanjemang presterades af sångerskans man, dir. Olallo Morales. O. D.-sångarne hade som vanligt fulltalig publik på sin matiné, och körens röster utmärkte sig denna gång med ungdomlig friskhet. Konserten började med ett större nummer »Völvens Spadom», af J. P. E. Hartmann med pianoackompanjemang, ett välbekant, anslående verk i 5 afdelningar, egentligen med orkester, förskrivande sig från 1872 och ansedt för den danske komponistens bästa körverk af detta slag. Vidare upptog programmet »Skadis klagan», »Vaganternas sång», af He-

denblad, Petschkes »Välkommen till våren», Rubinsteins »Meerestille», »Romans» af Peter Heise, »Suomis sång» af Söderman, »Serenad» af A. M. Myrberg och sist soldatkören ur Faust med piano, ett något utslitet operanummer. Rubinsteins och Myrbergs sånger bisserades. Det rika bifallet framkallade flera bekanta extranummer.

Karl Wohlfarts kompositionsafteon gafs med biträde af goda förmågor. Första numret, en pianosonat, spelades med stor talang af fröken Inga Pettersson, bekant från Rich. Anderssons konserter. Kompositionen är något oroligt modulatorisk och i briljant stil, sista satsen med »Domaredansen», som motiv. Mera anslående voro därpå följande Andante och Romans för violin (fru Munthe-Sandberg) och piano. Ett »Konsertstycke» för piano, talangfullt speladt af fröken Sigrid Taube, op. 2 H-moll, rörde sig mest och litet enformigt i Dur-tonarten. Sju sånger, utförda af fru M. Högberg, 3 af hr Husberg och ackompanjerade af tonsättaren mottogs med förtjänt bifall. Hr Wohlfart, förste pianolärare vid Rich. Anderssons musikskola, har med ofvannämnda och äfven andra utgifna tonsättningar visat betydande förmåga som kompositör och blef äfven vid sin konsert såsom sådan jämte de medverkande hyllad.

Gunnar Ahlberg, nyss utgången från Konservatoriet och tilldelad det Beskowska resestipendiet, visade sig på sin första konsert som en mycket lofvande pianist. Med teknisk säkerhet och god uppfattning spelade han Preludium och fuga, A-moll, af Bach-Liszt, Gluck-Saint-Saëns' Caprice öfver motiv ur »Alceste», Nocturne H-dur, op. 62 n:o 1 af Chopin och Rapsodie hongroise n:o 12 af Liszt samt med konsermästare Lars Zetterqvist en vacker sonat op. 78 af Joachim Raff. Hr Zetterqvist utförde äfven med känd talang Saint-Saëns' »Introduction et Rondo Capriccioso». Bifallsyttringarna af de talrika åhörarne voro många och varma.

Med så intressant program och sådana förmågor som de medverkande borde trio-soarén af fröken Märtha Ohlson, hrr Kjellström och Lindhe ha gifvits för fylld i stället för halft salong. Fröken Ohlson och hr Lindhe har i hr Sven Kjellström vunnit en förstklassisk ersättning för hr Runnqvist i sin trio. Denna trio-aften inleddes med Brahms' vackra pianotrio C-moll op. 101 och avslutades med Dvoraks trio, Dumky op. 90 i flera afdelningar, hvarje med omväxlande långsamt eller hastigt tempo, det hela byggt på slaviska moll-motiv i stor omväxling. Mellan dessa nummer spelade hr Kjellström en sonat, A-dur af Händel, hr Lindhe en violoncellsonat af J. P. Duport (1741—1818) båda med piano och ganska underhållande. Klangskönt talangfullt spel, och goda

instrument gjorde med sådant program, aftonen högst njutningsrik, hvar om ock det varma bifallet och de mångfaldiga inropningarne af artisterna buro vittne.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kungl. teatern. Premiären af Giordianos opera »André Chenier», som skulle ega rum redan i förra månaden har uppskjutits till följd af hr Strömbergs inträffade sjukdom.

Uti »Bohème» tog fröken Davida Hesse farväl af vår publik för längre tid. Hon är nämligen genom kontrakt bunden vid en större utländsk scen på tre år. Genom mistningen af denna utmärkta och intelligent operaartist gör Kgl. teatern en stor förlust liksom genom hr Forsells bortgång i början af denna månad.

Musikaliska akademien. Vid akademiens senaste sammanträde föredrogs skrifvelse från violinbyggaren Robert Beyer i Berlin, hvilken tillkännagaf att han till högtidlighållande och framtida erinran om violinisten professor Henri Marteauss förestående 25-års jubileum som utföande konstnär förbunde sig att årligen under minst tio års tid till akademien öfverlämna en violin af sitt fabrikat, i värde ej understigande 1,000 mark, att såsom Henri Marteauss pris utdelas till förtjänt lärjunge vid musikkonservatoriet.

Marteau-jubileum. Efter att ha medverkat vid Konsertföreningens senaste konsert den 2 april kommer den utmärkte violinmästaren Henri Marteau att här fira sitt 25 års jubileum som utföande konstnär på en af Konsertföreningen till hans ära anordnad extrakonsert skärtorsdagen den 8 april, då han själf spelar hela aftonen med orkesterackompanjemang därvid programmet upptager tre af violinlitteraturens förnasta verk, nämligen Mozarts violinkonsert nr 5, A-dur, Bachs D-moll-partita med den berömda Chaconne'n, ett verk, som sällan utföres i sin helhet, samt Beethovens violinkonsert. Det var nämligen d. 8 april 1884 som han i sin fädernestad Reims debuterade som violinist. Det är 8:de gången som Henri Marteau uppträder i Stockholm, där han första gången konserterade 1894 och väckte stor entusiasm. Vår hufvudstad var ock en af de första platser, där hans storhet som violinkonstnär först och mest blef erkänd. Först därefter vann han erkännaade som sådan i det stora musiklandet Tyskland, som han nu tillhör såsom Joachims efterträdare. Flere gånger har Svensk Musiktidning intagit hans porträtt, senast förra året, då han här tjugade oss med sitt utmärkta violinspel.

Som ett bevis för sina stora sympatier för Sverige och svenska konstnärliga sträfvanen, har emellertid hr Marteau meddeladt, att han öfverlämnar hela sitt honorar vid denna konsert oafkortadt till Konsertföreningen för bildande af en fond för understöd af svensk musik i en form, hvarom han senare kommer att förhandla med föreningens styrelse — en generositet lika stor som ovanlig för våra förhållanden.

Fru Mally Högberg ger konsert den 5 april i Musikaliska akademiens stora sal under medverkan af löjtnant Erik Elfgren.

Bellmanskörens vårkonsert äger rum i Musikaliska akademiens stora sal påskdagen kl. 8 e. m. Kören, som dirigeras af hr Erik Åkerberg, biträdes af fru Mally Högberg, hrr John Husberg och V. Wiklund.

Ruben Liljefors ger en romans- och sonatafton torsdagen den 15 april å K. F. U. K:s högtidssal, hvarvid egna kompositioner komma till utförande.

Signorita Clary de Rubade är namnet på en ung violinvirtuos, som en tid uppträdt som solist i Berns' salong och lifligt applåderats.

Musikafton, den sista i Borgarskolans serier, egde rum i Musikal. akademien den 24 mars. Denna musikafton var egnad åt Josef Haydn med anledning af att den 31 maj 100:de årsdagen af hans död inträffar. Efter inledningsord af dr Valentin följde konsertafdelningen, vid hvilken violinisten Fritz Ahlberg, fru D. Möller, frök. Märtha Ohlson och hr John Husberg biträdde. Programmet upptog violinkonsert, G-dur, arior ur »Skapelsen», »Orpheus och Eurydice», samt »Ritter Roland», sänger och pianostycken. Dr Valentin ackompanjerade.

Otto Lindblads minne firades i Lund den 31 mars med en stor studentkonsert i universitetets aula. Anledningen var att den dagen för 100 år sedan den populäre och utmärkte sängkomponistens födelsedag inträffade. Sv. Musikt. egnade förra året en minnesgård åt Otto Lindblad vid aftäckandet af hans byst i Lund.

Västergötlands sångarförbund har konstituerats i Falköping. Redan i sommar kommer förbundet att ha sin första sångarfest, och i juli kommer det att delta i den stora sångarfesten i Stockholm.

Upsala. Sängsällskapet O. D. gaf d. 20:de mars konsert i universitetets aula under dir. mus. Iv. Hedenblads ledning. Programmet var detsamma som på O. D:s konsert i Stockholm, en vecka senare.

Helsingborg. Mendelssohns oratorium »Elias» uppfördes här i Maria-kyrkan d. 25 och 26 mars under dir. Olof Lidners ledning inför fulltalig publik, som äfven på generalrepetitionen fyllde templet. Framgången var stor och välberättigad genom det ypperliga utförandet, af hvilket dirigenten Lidner icke har minsta förtjänsten. Kör och orkester utgjordes af medlemmar inom samhället och som solister medverkade fröknar Judith Hörndahl från Lund och Signe Boberg från Göteborg samt dir. Carl Gentzel och löjtnant Erik Elfgren från Stockholm, hvilka alla med sina utmärkta röster och föredrag förhöjde det sköna och stora intrycket af Mendelssohns mästerverk.

Från andra land.

Brüssel. En ny opera »Katharina» af Edgar Tinel har gått öfver scenen på Monnaieatern här med stor framgång. Denna är det första verk för scenen af den bekante tonsättaren till oratoriet »Franciscus» m. m. »Den heliga Katarina af Alexandria» är ämnet för operan. Denna innehåller mycket vacker musik, och ehuru efter Wagnerska principer är orkestern behandlad med mycken smak, fri från den nyare stilens djärfheter och dissonansfrosseri.

Mozarts »Cosi fan tutte» har af baritonisten Carl Scheidemantel i Dresden användts att aptera dess musik till Calderons lustspel »Dame Kobold» (La dama duende) och man vill göra försök med att uppföra detta arrangement på hofteatern i Dresden.

Edouard Risler har efter sista besöket här i Norden blifvit sedan han konserterat i Köpenhamn utnämnd till riddare af Dannebrogen.

Rooul Koczalski, f. detta underbarnet på piano, nu en fullt utbildad konstnär, har under pseudonymen »Georg Armando» komponerat en tragisk enakts-poera »Die Sühne», som d. 14 februari med stor framgång uppförts i Mühlhausen. Den melodiska och väl instrumenterade operan anses komma att göra lycka på flera tyska scener.

Hvarjehanda.

Om Richard Strauss' »Elektra» har man i tyska tidningar sett en och annan »Witz», däribland följande, hvori komponistens namn (Strauss = struts) spelar en roll.

Afundsverdigt lycklig prisas kan den man, som detta vilda tonsvall har stått öfver, för sådant musikaliskt strutsägg han, att smälta strutsens mage väl behöfver.

Dödsfall.

Blomqvist, Oscar Bernhard, musikdirektör vid Lifregementets grenadierer, f. 1851 afled härstädes d. 25 mars. Han hade förut varit musikdirektör vid Värmlands fältjägarrekår och bekant som f. d. dirigent för Kgl. flottans musikår, som spelat på Skansens folkkonserter. Han var sedan flera år medlem af hofkapellet, där trumpeteten var hans instrument.

Heintze, Gustaf Vilhelm, musikdirektör, f. d. organist och kantor vid Kristina kyrkan i Jönköping, f. 1825 i Östergötland, död d. 19 mars i Jönköping. Han var först folkskollärare men egnade sig sedan åt musiken tog efter studier vid konservatoriet musikdirektörsexamen 1848 och tillträdde samma år i Jönköping de nämnda befattningarna. 1860—96 var han musiklärare vid Jönköpings högre allm. läroverk. Han var mycket framstående som pianolärare och flitig kompositör. En del af hans tonsättningar ha ut-

kommit i tryck. En son till honom var den utmärkte organisten Wilh. Heintze (död 1895 i Lund).

Rättelser.

I senaste brefvet »Från Rivieran» af Anteros äro följande rättelser att iakttaga. På ett par ställen står: Christo'foro, läs: Cristo'foro; sid 45, sp. 1, rad 13 uppf. står: kapellmästare, läs: kapellmästaren *Allessandro*; r. 37, uppf. står: colzar, läs: cobzar.

Å Svensk Musiktidnings Expedition, Kammakaregatan 6, finnes till salu

MELODISKA MINNESBLAD

4 Pianostyckon — *Barcarole, Mazurka, Canzonetta, Nenia* — af Frans J. Huss. Pris 1 kr.

För Porträttsamlare

Fina Sköntrycks-exemplar af Svensk Musiktidning, flera årgångar, säljas billigt å tidningens expedition.

J.G. Malmsjö
**PIANINON
FLYGLAR**
Göteborg.

OBS.! Vacker nyutkommen musik!

MENDELSSOHN- ALBUM

för piano, innehållande:

**Klavierstück, Scherzo, Gondel-
lied** med *Felix Mendelssohn-Bar-
tholdys* porträtt. Pr. Kr. 1: 25.

I musikhandeln och på Svensk Musiktidnings Expedition.

J. LUDV. OLHSSON
STOCKHOLM.
Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmo-
nier af de bästa svenska och utländ-
ska fabriker i största lager till bil-
ligaste priser under fullkomligt an-
svar för instrumentets bestånd.

Obs.! Hufvuddepôt för Blüthners
och Rönischs världsberömda
Flyglar och Pianinos.

Obs.! Värdefull musik!

För piano, två händer.

SCHERZO

af **Emil Sjögren**

tillagnadt fru *Valfrid Baxson Lind*.

Pris 1 kr.

SVENSK MUSIKTIDNINGS EXPE-
DITION, Kammakaregatan 6.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god tek-
nisk och verkligt musikalisk utbildning,
meddelas af undertecknad till moderat
pris. Anmälan kan äfven ske skrift-
ligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och
3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97.

Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården.
Frans J. Huss.

Å Expeditionen och i musikhan-
deln finnes att tillgå

Schumann- Album

med porträtt af

Robert Schumann.

Pris kr. 1: 25.

Pianostycken: *Inträde i skogen* —
Jägaren på lur — *Fughetta* — *Små-
stycke* — *Fantasi-Dans* samt sång:
Folkvisa med svensk och tysk text.

INNEHÅLL.

Fredrik Pacius. Ett hundraårsminne (med porträtt). — Sergei Kussewitzky (med porträtt). — Umberto Giordano (med porträtt). — Några anteckningar rörande Pacius' ankomst till Finland. — Premiären af »Kung Karls Jagt» af Pacius. (Ur Finsk Musikrevy). — Fredrik Pacius. Den 19 mars 1909. Dikt af Hjalmar Procopé. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten samt från andra land. — Hvarjehanda — Dödsfall. — Rättelser — Annonser.

— Svensk Musiktidning. —

Nordiskt Musikblad. — 29:de årg., — för hvarje musikaliskt hem —
utgifves 1909 efter samma plan som förut, innehållande **populär läs-
ning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier** etc. Tidnin-
gen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). **Pris 5 kro-
nor** pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expedition-
en, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården, i bok- och musik-
handeln**, å posten och tidningskontor. I **landsorten** bäst å **posten**.

Obs.! Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej
kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förva-
ras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för ut-
gifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklivet är högst och rikast
utveckladt. Svensk musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för mu-
siklivet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks huf-
vudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.

OBS.! Biografier och porträtt i N:o 1: Oskar Lejdström — Paul
Juon — Carl Lundmark; i N:o 2: Engelbert Humperdinck — Signe
Rappe (som Elsa i »Lohengrin»); — Bror Pettersson-Persfelt; i N:o 3:
Felix Mendelssohn-Bartholdy — Hjalmar Arlberg — Ernst von Dohnä-
nyi; — i Nr 3: Eugène Ysaye — Wilh. Herold; i Nr 4: Ed. Risler —
Carl Lejdström — Wilh. Stenhammar.